

Kadernota 2026

Inhoudsopgave

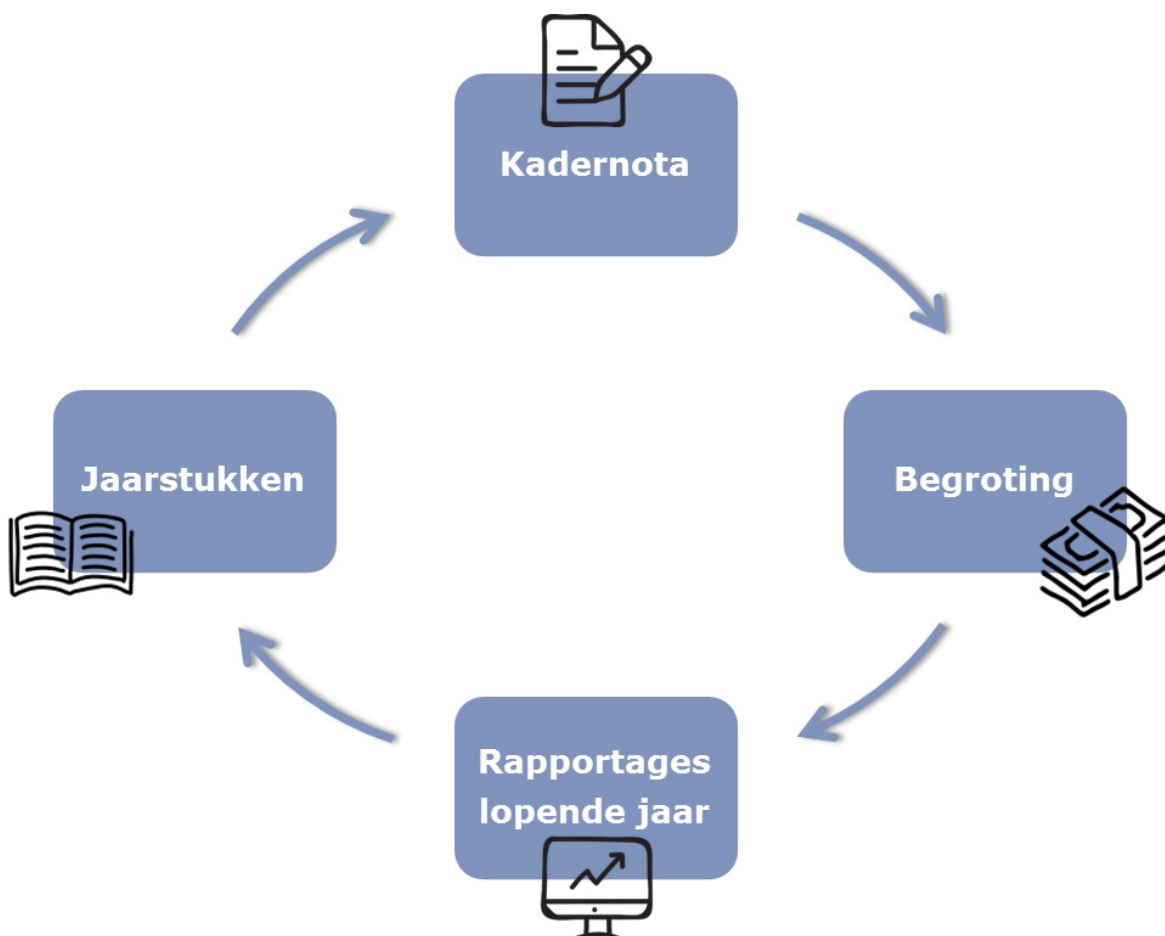
Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Functie van een Kadernota	3
Bestuurlijke hoofdlijn	4
Leeswijzer	6
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	7
Programma 1 Veiligheid	9
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	11
Programma 3 Economie	13
Programma 4 Onderwijs	15
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	17
Programma 6 Sociaal Domein	19
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	21
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	23
Financiële kaders	25
Financiële beleidskaders	25
Financiële begrotingskaders	25
Overige financiële bijstellingen	27

Inleiding

Functie van een Kadernota

Hierbij bieden wij u de kadernota 2026 van de gemeente Veldhoven aan. Met dit document worden de beleidsmatige en financiële kaders vastgelegd voor de komende jaren. Hierdoor wordt een basis gelegd voor de programmabegroting 2026-2029.

De kadernota 2026 is het beginstuk van de planning-en-controlcyclus 2026. Dit document bevat de beleidsmatige en financiële kaders die we bij de begroting verder invullen en uitwerken. Bij de begroting 2026 zal integrale besluitvorming plaatsvinden over deze uitwerking.

Op basis van de bestuursrapportages 2026 kunnen besluiten worden genomen en het lopende jaar worden bijgestuurd. Hierbij kan gedacht worden aan het overhevelen van middelen en bijstelling van kaders, ambities, prestaties en middelen. Deze worden direct verwerkt en kunnen ook een meerjarig effect hebben.

De jaarstukken 2026 zijn het slotdocument binnen de P&C-cyclus 2026. De verantwoording en conclusies uit deze jaarstukken worden vervolgens weer gebruikt als input voor de volgende kadernota (kaders bijstellen).

Bestuurlijke hoofdlijn

De kadernota is het beginstuk van de planning en control cyclus. Het is de basis voor de programmabegroting die de gemeenteraad later in het jaar vaststelt. In de kadernota formuleren we doelstellingen, in de programmabegroting vertalen we deze door naar activiteiten.

Deze kadernota is de laatste van deze bestuursperiode; 2026 is een verkiezingsjaar. Het uitgangspunt is dan ook om voor dat jaar geen nieuw beleid op te nemen, tenzij het om wettelijke verplichtingen gaat of expliciete opdrachten van de gemeenteraad.

Ravijnjaar

In 2026 is er sprake van een flinke korting op de middelen die de gemeenten van het rijk ontvangen, terwijl de druk op de gemeentelijke uitgaven juist stijgt. Dat leidt ertoe dat naar verwachting tenminste twee-derde van de Nederlandse gemeenten de begroting in 2026 niet sluitend zal krijgen. Op dit moment is duidelijk dat ook in Veldhoven de druk op de uitgaven dusdanig is toegenomen (vooral ten gevolge van onontkoombare uitgaven in het sociaal domein), dat een structureel sluitende begroting alleen mogelijk zal zijn met ingrijpende maatregelen. In opvolging van een daarover door de gemeenteraad vastgestelde motie wordt om die reden in deze kadernota voorgesteld om het 'financieel kader' van een structureel sluitende begroting voor het jaar 2026 los te laten. Omdat een kadernota vooral gaat over beleidsdoelen en financiële kaders, zijn in de kadernota nog geen concrete maatregelen opgenomen. Wel is er bij het bepalen van de doelen op gelet dat deze niet leiden tot nieuw beleid.

Vorbereid op mogelijke ombuigingen

Om indien noodzakelijk, te komen tot keuzes in de programmabegroting 2026-2029, wordt in eerste instantie een financieel afwegingskader opgesteld. Het doel van dit kader is om op een gestructureerde manier keuzes te maken die zullen worden voorgelegd aan de Raad om tot een sluitende meerjarenraming te komen.

Een nieuwe koers

Het coalitieprogramma 2022-2026 De Veldhovense opgaven – Investeren voor een duurzame toekomst vormt nog steeds een belangrijke bouwsteen van deze Kadernota.

Dit coalitieprogramma heeft ondertussen de basis gevormd voor een aantal nieuwe visies die de afgelopen jaren zijn vastgesteld, waaronder de Visie op sociaal-maatschappelijke ontwikkeling, de mobiliteitsvisie, de visie op dienstverlening, de woon(zorg)visie en de visie op participatie. In maart 2025 heeft de gemeenteraad ook de 'Visie op gemeente Veldhoven - Groeiend en trots' vastgesteld. Ook deze visie borduurt voort op de koers uit het coalitieprogramma, maar kijkt daarnaast ook naar de nieuwe opgaven die gedurende deze bestuursperiode in beeld zijn gekomen. Daarmee is er een nieuwe koers vastgesteld voor de gemeente Veldhoven. Deze nieuwe toekomstvisie vormt daarom ook de basis voor deze kadernota. En zal als leidend document gelden bij het maken van inhoudelijke keuzes in de programmabegroting 2026-2029.

De 'Visie op gemeente Veldhoven - Groeiend en trots' als rode draad

De belangrijkste hoofdlijn van de Visie op gemeente Veldhoven betreft de noodzaak om meer te sturen op de kwaliteit van leven. We doen dat volgens de principes van Brede Welvaart en hebben daarbij nadrukkelijk oog voor de kwaliteit van onze samenleving. In de visie is dat vertaald in 3 vergezichten, die een handvat bieden om de focus voor 2026 te bepalen:

Goed gegroeid: Er is in deze regio nog steeds sprake van een bovengemiddelde economische groei. De technologische ontwikkeling in de Brainportregio en ook het blijven faciliteren van ASML is van belang voor het behoud van de mondiale economische positie van Nederland en daarmee ook van de welvaart in ons land. Dat legt extra druk

op de al grote woningbouwopgave in Veldhoven. Om deze opgaven het hoofd te bieden heeft Veldhoven afspraken gemaakt met rijk en regio in het kader van de zogenaamde schaalsprong (zoals onder meer de Beethovendeal).

Wij zullen ons ook in 2026 blijven inzetten om die afspraken na te komen. We willen voorkomen dat die groei ten koste gaat van de kwaliteit van leven in Veldhoven en de principes van brede welvaart staan hierbij centraal. Dat betekent ook dat er vanuit alle programma's uit deze kadernota inzet nodig zal zijn om de schaalsprong duurzaam, gezond en toekomstbestendig te realiseren. Dat is een complexe opgave. Omdat mensen en middelen beperkt zijn, zullen we focus moeten aanbrengen en keuzes moeten maken. 2026 staat in het teken van het uitwerken van een aantal visies naar concrete plannen. Met de plannen voor bijvoorbeeld De Run en het Citycentrum kunnen we een stap maken om inwoners en ondernemers steeds meer duidelijkheid te geven over hoe Veldhoven zich in de nabije toekomst gaat ontwikkelen. En hoe we dat samen voor elkaar gaan krijgen.

Samen sterk: Wellicht de grootste kwaliteit van Veldhoven zit in wat wordt bestempeld als het 'dorpse gevoel'. Dat gevoel gaat niet over hoe Veldhoven eruitziet, maar over hoe onze samenleving functioneert. Korte lijnen, naar elkaar omzien en nieuwkomers goed opvangen. Dat willen we koesteren! Dat gaat hand in hand met een sterke sociale samenhang. Die draagt er ook aan bij dat de samenleving weerbaar en 'samenredzaam' is, waardoor de druk op de overheid op het gebied van onder meer zorg en ondersteuning behapbaar blijft.

Klaar voor de toekomst: Om de kwaliteit van leven in Veldhoven niet alleen nu, maar ook later te behouden, zullen we grote opgaven niet te lang naar achteren moeten schuiven. Dat gaat niet alleen over de klimaatdoelen, maar bijvoorbeeld ook over ons voorzieningenniveau en de verwachte tekorten in de zorg, energie en drinkwater. Door breed in te zetten op preventie (onderwijs, gezondheid, jeugd, tijdig voorbereiden op volgende levensfasen) hopen we de gemeentelijke inzet op bijvoorbeeld het gebied van veiligheid, zorg, arbeid en inkomen beheersbaar te houden. Ook de verdere ontwikkeling van onze organisatie is daarvoor van belang. Het groeiende aantal inwoners en banen, maar ook de steeds complexere maatschappelijke opgaven vragen om andere competenties, kennis en vormen van samenwerking. Ook zal de organisatie weerbaarder en slagvaardiger moeten worden, zodat er sneller geschakeld kan worden tussen visie, plan en realisatie.

Leeswijzer

De kadernota is opgesplitst in een tweetal delen:

1. Op programmaniveau wordt een omschrijving gegeven en worden beleidsmatige kaders in de vorm van doelstellingen geactualiseerd*;
2. De financiële kaders voor de begroting 2026 worden vastgelegd.

* De programma's bevatten verwijzingen naar documenten die relevant zijn voor de inleiding en de doelstellingen in het betreffende programma (openbare en primaire bronnen). Het betreffen visies, beleidsnota's, plannen, rapporten, enzovoort.

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Inleiding

De gevolgen van de sterke groei van Veldhoven en de regio zorgen voor grote opgaven en uitdagingen op diverse terreinen.

Dat vraagt om een gezonde en flexibele organisatie (bestuurlijk en ambtelijk) die dicht bij de inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties van Veldhoven staat. En in de regio zichtbaar en actief is. Het vraagt ook om een innovatieve, betrouwbare, datagedreven en digitaalvaardige organisatie.

De gemeente Veldhoven is open, transparant en omgevingsbewust. We betrekken de samenleving en zoeken verbinding, zodat de samenleving in staat is zelf de leefomgeving mee vorm te geven. Inwoners en organisaties mogen rekenen op goede dienstverlening. Hierbij gaat het niet alleen om *wat* we leveren, maar ook om *hoe* we dat leveren. In de gemeente Veldhoven staat daarbij de vraag centraal. We staan dan ook voor toegankelijke en passende dienstverlening, waarin we inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties zo goed mogelijk helpen.

Gemeenten gaan de komende jaren uitdagende financiële tijden tegemoet. De taken die we lokaal op ons bordje krijgen, worden vanuit het Rijk niet altijd in voldoende mate financieel gecompenseerd. Het is aan ons om de gemeentelijke financiën gezond te houden en te zorgen dat de ambtelijke organisatie de opgaven en uitdagingen van nu en de toekomst aan kan.

Bronnen

- Participatie onder de Omgevingswet
- Bestuurlijke toekomstvisie gemeente Veldhoven
- Organisatievisie, Gelukkig in Veldhoven
- Visie Dienstverlening gemeente Veldhoven 2024-2027
- Visie 'Participatie die (aan)spreekt'
- Visie op gemeente Veldhoven; Groeiend en Trots

Doelstelling

0.01 Veldhoven profileert zich als een zelfbewuste gemeente met een eigen identiteit.

We weten wie we zijn en waar we naartoe willen groeien. We dragen dit actief uit naar de Veldhovense samenleving (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties) en regionale partners en overheden.

Doelstelling

0.02 Ontwikkeling van een samenhangend communicatie- en participatiebeleid

Er wordt een eenduidig communicatiebeleid opgesteld dat zorgt voor consistente interne en externe communicatie binnen de organisatie. Daarnaast wordt participatie structureel bevorderd door een plan te ontwikkelen en te borgen, zodat inwoners en samenwerkingspartners actief betrokken worden bij beleid en uitvoering.

Doelstelling

0.03 Integratie en ondersteuning van participatie in programma's en projecten

Participatie wordt een vast onderdeel van externe programma's en projecten, waarbij standaardmethoden worden gehanteerd om belanghebbenden effectief te betrekken. Om dit proces te ondersteunen, worden praktische en digitale instrumenten ontwikkeld, waaronder richtlijnen, formats en tools. Medewerkers worden hierin opgeleid en gefaciliteerd.

Doelstelling

0.04 De gemeentelijke organisatie is flexibel, gezond en slagvaardig

Het is fijn werken bij de gemeente Veldhoven. We zijn er voor de samenleving. Naast het uitvoeren van wettelijke taken, zijn we in staat om wensen en ambities te realiseren en kunnen we inspelen op ontwikkelingen.

Doelstelling

0.05 Onze dienstverlening is toegankelijk en passend

Onze Visie Dienstverlening is ons uitgangspunt. Onze inwoners, ondernemers en organisaties staan centraal (passend binnen het algemeen belang). Onze dienstverlening is toegankelijk. We zijn professioneel.

Doelstelling

0.06 We zijn een innovatieve, data-gedreven en digitaal vaardige organisatie met een toekomstbestendig, veilig en toegankelijk IT- en informatielandschap.

Veldhoven is een innovatieve organisatie die digitaal samenwerkt binnen een toekomstbestendig, veilig en toegankelijk IT- en informatielandschap waarin informatiebeveiliging en privacy structureel geborgd zijn. Ons IT- en informatiebeleid ondersteunt het belang van een betrouwbaar, datagedreven en digitaalvaardige organisatie. We zetten waar mogelijk innovatieve technologie in die helpt bij het bereiken van onze strategische doelen, het bieden van optimale en inclusieve dienstverlening, en het creëren van maatschappelijke waarde.

Doelstelling

0.07 Het financieel beleid van de gemeente is op orde

Veldhoven heeft een betrouwbaar en sterk financieel beleid. We dekken structurele uitgaven met structurele inkomsten.

Programma 1 | Veiligheid

Inleiding

De zorg voor veiligheid is een kerntaak van de gemeente. Die verantwoordelijkheid dragen we samen met onze (keten)partners. Veiligheid is veelomvattend en gaat om zaken waar inwoners dagelijks (bewust en onbewust) mee te maken krijgen. Denk daarbij aan veiligheid tijdens evenementen of de wetenschap dat de brandweer op tijd arriveert bij een brand. Maar ook vervelende zaken zoals fietsendiefstal, woninginbraak, geweldpleging, ondermijning en jeugd-, woon- of drugsoverlast. Veiligheid is een randvoorwaarde voor een aantrekkelijke woon-, werk- en leefgemeente en voor een goede economische en sociale ontwikkeling van Veldhoven.

Om dit te bereiken, werken wij vanuit een gezamenlijke visie: wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn waar inwoners, bedrijven en bezoekers zich thuis en veilig voelen. Daarbij kiezen we voor een aanpak met een goede balans tussen preventie, zorg en repressie. Wij vinden voorkomen beter dan genezen. Samenwerken is hierbij het belangrijkste. Inwoners, bedrijven, organisaties en veiligheidspartners zijn actief en helpen mee aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving. Inwoners zijn zelf- en samenredzaam en waar nodig springt de lokale overheid bij. Daarnaast heeft men vertrouwen in de lokale overheid en staan we als gemeente dichtbij onze inwoners en ondernemers. Op het gebied van veiligheid opereren wij als een eenheid, met aandacht voor de lokale verschillen.

Hierbij zijn de volgende punten leidend:

- We werken aan veiligheid vanuit de eigen kracht van onze inwoners;
- We zorgen voor een overheid die snel, daadkrachtig en betrouwbaar handelt;
- We benutten de mogelijkheden van datagedreven werken;
- We zorgen voor een balans tussen preventie, zorg en repressie (praten waar het kan en doorpakken waar het moet);
- We hebben een intensieve samenwerking op zorg en veiligheid;
- We hanteren een wijk- en persoonsgerichte aanpak;
- Inwoners zijn zelf- en samenredzaam waar dit kan.

Als gemeente hebben we zowel een regisserende, faciliterende als uitvoerende rol. Binnen de veiligheidsthema's (High Impact Crime, Ondermijning, Digitale Veiligheid, Zorg en Veiligheid en Fysieke Veiligheid) stellen we prioriteiten. Alle thema's pakken we integraal met onze partners aan. Het succes van de aanpak? De incidenten die nooit zullen plaatsvinden, en de goede samenwerking met onze partners om incidenten te voorkomen.

Bronnen

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/openbare-orde-en-veiligheid>
Regionaal veiligheidsplan Oost-Brabant 2023-2026
Integraal Veiligheidsplan Basisteam de Kempen 2023-2026

Doelstelling

1.01 Bijdrage aan het veiligheidsgevoel en -beleving van onze inwoners.

Inwoners en ondernemers van Veldhoven moeten met een veilig gevoel in hun wijk of buurt kunnen leven en ondernemen. Om dit veiligheidsgevoel te verbeteren, wordt ingezet op een aantal onderdelen:

- een verdere afname van de criminaliteit;
- een verdere afname van incidenten en verstoringen van de openbare orde;
- een verbeterde verankering van veiligheid in buurten en wijken;
- een goede samenwerking, waarin we met ketenpartners een gezamenlijke focus hebben. Hierbij zoeken we steeds weer de balans tussen preventie waar het kan en repressie waar nodig.

Doelstelling

1.02 Het voorkomen en verminderen van veel voorkomende criminaliteit met aandacht voor verschillende (kwetsbare) doelgroepen.

Op het gebied van preventie, willen wij meer aandacht besteden aan het goed informeren van onze inwoners en ondernemers als het gaat om thema's als woninginbraken, geweld en woonoverlast. Op het gebied van digitale criminaliteit gaan we programma's inzetten om inwoners en ondernemers bewuster te maken van de gevaren van digitale criminaliteit en tips geven over hoe dit te voorkomen. Het doel: op al deze thema's een daling realiseren.

Doelstelling

1.03 Het voorkomen, verstoren en stoppen van ondermijnende criminaliteit.

Ondermijnende criminaliteit zorgt voor een vermenging van de onderwereld (criminelen) met de bovenwereld (de samenleving). Daarmee is ondermijnende criminaliteit een minder zichtbare vorm van criminaliteit. Toch heeft die grote gevolgen en impact voor de samenleving in zijn geheel. Ondermijnende criminaliteit creëert gevaarlijke situaties, bijvoorbeeld brand- en explosiegevaar, afpersing, intimidatie met geweld of milieuschade. Ondermijning zorgt ook voor oneerlijke concurrentie ten opzichte van onze inwoners, ondernemers en organisaties. Door deze criminaliteit zichtbaar te maken, kunnen we effectief de genoemde methodes (voorkomen, verstoren en stoppen) in de praktijk brengen.

Doelstelling

1.04 De impact van complexe zorg- en veiligheidsproblematieken zo beperkt mogelijk houden voor de samenleving.

Onder complexe zorg- en veiligheidsproblematieken vallen meerdere onderwerpen:

- personen met onbegrepen gedrag
- jeugdproblematiek
- maatschappelijke onrust
- polarisatie en radicalisering
- woonoverlast
- nazorg ex-gedetineerden
- criminele familienetwerken

In deze veiligheidsthema's zien we als trend een toename in de complexiteit van de casussen en een afname in mogelijkheden om deze zaken op een goede manier op te lossen. Veldhoven streeft naar een juiste balans tussen preventie, repressie en zorg. We kijken daarbij binnen alle domeinen en denken vanuit de bedoeling en de leefwereld van onze kwetsbare inwoners. Het is van belang om met elkaar voorwaarden te creëren waardoor iemand fijn kan wonen en leven, zonder dat de buurt overlast ervaart. We praten waar het kan en pakken door waar het moet, in samenspraak met onze partners.

Doelstelling

1.05 We zorgen voor een veilige fysieke leefomgeving.

We zijn onderdeel van de regionale crisisbeheersingsorganisatie. Hierbij werken wij regionaal samen met de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost aan bestaande en veranderende fysieke veiligheidsvraagstukken. De veranderende vraagstukken (zoals vergrijzing, klimaatverandering, geopolitieke onrust, gezondheidscrisis, dreiging van terrorisme en extreem geweld) vragen om het actueel houden en doorontwikkelingen van onze crisisorganisatie en het zelf- en samenredzaam maken van onze inwoners. Verder beschikt Veldhoven over een goede brandweezorg die altijd adequaat optreedt.

Programma 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Mensen verplaatsen zich over allerlei afstanden, om verschillende redenen, op diverse tijdstippen en met verschillende vervoermiddelen. Mobiliteit stopt niet bij de gemeentegrens. We werken daarom structureel regionaal samen. Daarin komen strategische en tactische ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit aan de orde, maar ook de relatie van bereikbaarheid met het verbeteren van ons leef-, woon- en vestigingsklimaat.

We investeren steeds meer in andere en duurzamere vormen van mobiliteit. De geleidelijke overgang naar duurzame mobiliteit vraagt om een nieuwe verdeling van de ruimte over voetgangers, fietsers, openbaar vervoer en auto's. Door vooruit te kijken zijn we beter voorbereid op ontwikkelingen in de toekomst. Dit alles wordt 'de transitie duurzame mobiliteit' genoemd. Gelijktijdig draagt duurzame mobiliteit bij aan een gezonde leefomgeving en leefvorm. Wie meer gebruikmaakt van fiets, openbaar vervoer en zich te voet voortbeweegt, zorgt voor een betere luchtkwaliteit en fysieke gezondheid. Plannen voor wonen, werken en bereikbaarheid stellen we in samenhang op. De hieruit voortkomende plaatselijke en regionale maatregelen sluiten we op elkaar aan. Daarnaast richten we ons ook lokaal op de integrale verbinding met de onderwerpen als welzijn, gezonde groei en duurzame toekomst.

In december 2023 is de Mobiliteitsvisie Veldhoven 2040 door de gemeenteraad vastgesteld. In de Mobiliteitsvisie is aangegeven dat Veldhoven voor grote opgaven staat op het gebied van mobiliteit. De uitdaging is daarbij niet alleen om Veldhoven bereikbaar te maken en te houden, maar om er ook voor te zorgen dat Veldhoven een fijne plek is om te wonen, werken en recreëren. Dat kan niet als we blijven doen wat we altijd deden. Een mobiliteitstransitie is noodzakelijk.

We gebruiken beschikbare data en moderne technieken (Smart Mobility), die ons helpen bij de opgaven waar we voor staan. Daarnaast helpen ze ons bij een objectieve monitoring en/of toetsing.

Daarnaast blijven we in de komende jaren werken aan het op peil houden en verbeteren van de bereikbaarheid van Veldhoven en het verbeteren van de verkeersveiligheid. Dit doen we binnen de kaders van de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant, de regionale mobiliteitsvisie MRE, het actuele Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, de Mobiliteitsvisie Veldhoven 2040 en het nog vast te stellen Mobiliteitsprogramma en uitvoeringsplan. Ook de Omgevingsvisie en het maatregelenpakket De Run, Project Beethoven en de Brainportdeal infrastructuur 2022 zijn een belangrijke leidraad. Onze aanwezige infrastructuur onderhouden we goed. De wegen zijn door weggebruikers veilig en makkelijk te gebruiken. Het Integraal Maatschappelijk Beheerkader Openbare Ruimte (IMBK) en de beheerplannen zijn handvatten bij de uitvoering van dit onderhoud.

Bronnen

Integraal Maatschappelijk BeheerKader openbare ruimte (IMBK)
Bereikbaarheidsagenda
Gemeentelijk Verkeers-en VervoersPlan-(GVVP)
Maatregelenpakket de Run
Mobiliteitsvisie2040 gemeente veldhoven
Omgevingsvisie

Doelstelling

2.01 Inwoners, werknemers en bezoekers verplaatsen zich vaker te voet, met de fiets, met het openbaar vervoer of met deelmobiliteit.

Doordat meer mensen komen wonen en werken in Veldhoven, wordt het ook drukker in de schaarse openbare ruimte. De auto neemt relatief veel ruimte in. Maar we willen naar een duurzamere samenleving. Daarom is het verstandig om duurzame mobiliteit te stimuleren: te voet, op de fiets, met het openbaar vervoer of kiezen voor deelmobiliteit. Dat heeft ook een positief effect op de luchtkwaliteit/gezondheid.

Doelstelling

2.02 Verbeteren bereikbaarheid bedrijventereinen

Door de sterke groei van onze economie op bedrijventerrein De Run, Habraken en op omliggende economische toplocaties, staat de bereikbaarheid onder druk. Er lopen diverse (regionale) bereikbaarheidsprojecten om tot oplossingen te komen.

Doelstelling

2.03 Het wegennetwerk sluit aan bij de fysieke leefomgeving.

Door het netwerk van voetpaden, fietspaden en wegen zorgen we ervoor dat inwoners, werknemers en bezoekers zich veilig en comfortabel kunnen verplaatsen.

We werken toe naar de hoofdstructuren voor lopen, fietsen en autoverkeer zoals vastgelegd in het Mobiliteitsprogramma.

Doelstelling

2.04 De gemeentelijke infrastructuur blijft op een voldoende kwaliteitsniveau.

We onderhouden de gemeentelijke infrastructuur (wegen, kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelininstallaties), op de afgesproken onderhoudsniveau's vanuit, de verschillende beheerplannen.

Doelstelling

2.05 We streven naar een betere verkeersveiligheid

Zowel de provincie Noord-Brabant als de gemeente streven naar 0 verkeersslachtoffers.

Programma 3 | Economie

Inleiding

Brainport is een van de belangrijkste innovatiegebieden van Nederland. Dankzij open samenwerking en sterke wereldwijde netwerken in de toptechnologiesectoren heeft onze regio een belangrijke positie als economische motor van het land. Hier worden nieuwe technologieën en bedrijven ontwikkeld die bijdragen aan oplossingen voor de toekomst. De sterke economische groei in de regio is grotendeels te danken aan de aanwezigheid van bedrijven zoals ASML, samen met de innovatiekracht van andere ondernemers. De groei van ASML heeft een positieve impact op de gehele regio, met een toename van werkgelegenheid en bedrijvigheid, zowel direct in de technologie-industrie als bij lokale dienstverleners. Het schept ook een verantwoordelijkheid. De mogelijkheid om zich in Veldhoven door te ontwikkelen, is medebepalend voor het succes van Brainport en inmiddels voor de groei van de Nederlandse economie. Met de groei van de bevolking, groeit ook het lokale midden- en kleinbedrijf (mkb). Een divers en betrokken mkb is een belangrijke drager voor een sterke en veerkrachtige (lokale) economie.

We willen de groei goed begeleiden en verantwoord plaats laten vinden. We willen balans houden tussen ecologische, ruimtelijk-economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkeling, gericht op de brede welvaart. Samen met onze ondernemers, partners en inwoners nemen we onze regionale en lokale verantwoordelijkheid.

Bronnen

- Samenwerkingsakkoord Metropoolregio Eindhoven 2023-2026
- Samenwerkingsagenda Stedelijk Gebied Eindhoven
- Strategische Agenda Brainport 2023
- Citycentrum Veldhoven, Masterplan en ontwikkelstrategie, januari 2024
- Detailhandels- en horecavisie gemeente Veldhoven 'Groeit en transitie benutten voor leefbaarheid' (2024)
- Gebiedsvisie op hoofdlijnen De Run van morgen (maart 2025)
- Visie werklocaties Metropoolregio Eindhoven 'Visie op werklocaties voor toekomstbestendige toppositie', versie 4.1, dec 2024)
- Visie op gemeente Veldhoven
- Visie op sociaal maatschappelijke ontwikkeling 'Samen (goed) voor elkaar' 2024-2040 (november 2024)

Doelstelling

-

Doelstelling

3.01 Samen werken aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat

Samen met onze ondernemers en hun belangenorganisaties werken we aan een aantrekkelijk en toekomstbestendig vestigingsklimaat. Het gaat over het beschikbaar houden van ruimte voor diverse economische sectoren, het stimuleren van ondernemerschap en innovatie, het beschikbaar krijgen en houden van talent en ervoor zorgen dat de economische groei bijdraagt aan brede welvaart (zoals voldoende voorzieningen en nabijheid van banen voor elk opleidingsniveau en voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt). Dit doen we samen met onze partners in de regio (Brainport Eindhoven en provincie) en onze ondernemers in Veldhoven. We geloven in de kracht van gezamenlijke vooruitgang en zetten in op sterk accountmanagement.

Doelstelling

3.02 Het aanbod van werklocaties sluit aan bij de huidige en toekomstige behoefte

Met de groei van de economie en de bevolking groeit de vraag naar bedrijfsruimte. Vanwege de beperkte beschikbare ruimte, maken we regionaal en lokaal keuzes welke bedrijven we wel en niet willen huisvesten. Behalve extra ruimte vraagt het ook inzet om bestaande en nieuwe werklocaties toekomstbestendig te maken. Denk hierbij aan bijvoorbeeld betere ruimtebenutting, intensivering en transformatie naar gemengd stedelijke woon-werkmilieus. We zorgen voor een divers aanbod aan werklocaties met voldoende aandacht voor duurzame mobiliteit, groen, water, duurzaamheid, circulariteit en voorzieningen. Prioriteit ligt bij de uitwerking van Gebiedsvisie De Run, afronding van werklocatie Habraken en de Sterk Stedelijke Structuur.

Doelstelling

3.03 Onze (centrum)gebieden zijn compact, compleet en comfortabel en sluiten aan bij de huidige en toekomstige behoefte

We hebben verschillende winkel- en horecagebieden met ieder een eigen functie en kwaliteit. Dit willen we behouden en versterken. Het voorzieningenaanbod moet passen bij de groei en verandering van de bevolking. Belangrijke ontwikkeling is de realisatie van het Citycentrum als toekomstbestendig en kloppend hart voor alle Veldhovenaren.

Programma 4 | Onderwijs

Inleiding

We willen dat alle jongeren in Veldhoven – ongeacht hun achtergrond en hun eventuele lichamelijke, mentale of financiële beperkingen – opgroeien met gelijke kansen en zich kunnen ontwikkelen tot zelfredzame volwassenen. School is een belangrijke plek waar kinderen hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. Daarom vinden we het belangrijk dat alle jongeren als het mogelijk is een opleiding volgen en een diploma halen.

De inhoud van het onderwijsaanbod wordt bepaald door de schoolbesturen. Zij zijn samen met alle andere kind- en jeugdpartijen belangrijke partners met wie we gezamenlijk uitvoering geven aan de visie en het uitvoeringsplan Focus op alle Jeugd. Samen met hen bouwen we aan een sterk netwerk om jongeren en hun ouders waar nodig zo goed als mogelijk te ondersteunen bij het opgroeien en ontwikkelen.

Op het gebied van onderwijs zijn we als gemeente verantwoordelijk voor voldoende onderwijshuisvesting, voor leerlingenvervoer voor wie daar recht op heeft, voor voorschoolse educatie (VE) en peuterwerk. En we zetten in op het voorkomen van ongeoorloofd schoolverzuim door de inzet van leerplicht. Daarnaast zijn we (mede)verantwoordelijk voor de aansluiting tussen het onderwijs en preventief jeugdbeleid en preventieve jeugdhulp.

We zorgen ervoor dat kinderen zoveel als mogelijk dichtbij huis naar school kunnen gaan en gebruik kunnen maken van een voorschoolse voorziening. Omdat er meer inwoners en kinderen komen, moeten we de capaciteit van scholen en voorschoolse voorzieningen uitbreiden. We voeren hiervoor het vernieuwde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs uit. Ook het aantal nieuwkomers in de gemeente zal waarschijnlijk de komende jaren blijven toenemen. Daarom vinden we internationalisering van het onderwijs belangrijk. Alle jongeren moeten een passende plek krijgen in het onderwijs en, indien van toepassing, VE en peuterwerk. Het tekort aan personeel op de arbeidsmarkt zorgt hierbij voor een uitdaging.

Ook volwassenen moeten naar eigen vermogen meedoen in Veldhoven. Dit kan moeilijk als je de Nederlandse taal nog niet goed spreekt of niet goed met digitale middelen kunt omgaan. We willen ervoor zorgen dat niemand achterblijft door taalproblemen of het gebrek aan digitale vaardigheden.

Bronnen

Kadernota Focus op alle Jeugd
Uitvoeringsplan Focus op alle Jeugd 2024-2025
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Veldhoven (IHP)
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Veldhoven 2022
Visie op gemeente Veldhoven Groeiend & Trots
Visie op sociaal maatschappelijke ontwikkeling

Doelstelling

4.01 Leerlingen kunnen dicht bij huis onderwijs volgen

Jongeren krijgen de kans om dichtbij huis naar school te gaan, het liefst in de buurt waar ze opgroeien. De gemeente zorgt voor genoeg en goede schoolgebouwen. Met de schoolbesturen en maatschappelijke partners proberen we het onderwijs inclusiever te maken. Dit betekent dat jongeren als het mogelijk is naar een reguliere school gaan. Als het niet mogelijk is om dichtbij huis naar school te gaan, hebben jongeren onder bepaalde voorwaarden recht op leerlingenvervoer.

Doelstelling*4.02 Voorkomen van ongeoorloofd schoolverzuim*

We streven ernaar om alle leerlingen aan het onderwijs deel te laten nemen, zodat zij zich goed kunnen ontwikkelen tot zelfredzame burgers. In dit kader zorgen we ervoor dat ongeoorloofd schoolverzuim en vroegtijdig stoppen met school zoveel mogelijk wordt voorkomen door preventieve maatregelen. Als een leerling toch stopt met school of zonder toestemming afwezig is, proberen we de leerling als het kan weer terug naar school te laten gaan.

Doelstelling*4.03 Bevorderen van de ontwikkelkansen van alle jeugd*

Jongeren krijgen de kans om zich te ontwikkelen tot volwassenen die zelf- en samenredzaam zijn en een positieve bijdrage leveren aan de samenleving. Om dit te bereiken moeten alle jongeren gelijke kansen krijgen om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. We willen dat peuters zonder taalachterstand kunnen beginnen op de basisschool.

Doelstelling*4.04 Vergroten van de basisvaardigheden van volwassenen*

We ondersteunen volwassen inwoners waar nodig in hun basisvaardigheden op het gebied van taal en digitaal meedoen, zodat zij zelfstandig deel kunnen nemen aan de samenleving.

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Sport, cultuur, erfgoed en recreatie zijn van groot belang voor de sociale cohesie in Veldhoven. Daarnaast dragen ze bij aan de gezondheid van onze inwoners, werknemers en bezoekers. We hanteren hierbij het principe van positieve gezondheid. Er is niet alleen aandacht voor de afwezigheid van ziekte, maar er wordt ook gekeken naar mentaal welbevinden, zingeving, meedoen, kwaliteit van leven en dagelijks functioneren. Door daarnaast slimme combinaties te maken van groenbehoud en -ontwikkeling, met de groeiende en veranderende behoeften van haar inwoners, heeft Veldhoven bewezen dat duurzaamheid, leefbaarheid en sociale cohesie hand-in-hand kunnen gaan.

We staan voor verschillende uitdagingen, zoals een fors groeiend aantal (internationale) inwoners, kansenongelijkheid, meer gezondheidsrisico's en vergrijzing. Cultuur, sport en recreatie voegen waarde toe aan het leven van mensen. Het draagt bij aan een gevoel van eigenwaarde, talentontwikkeling, identiteit en draagt bij aan het verkleinen van kloven in de samenleving. Het verenigingsleven en de ontwikkeling van culturele evenementen dragen positief bij aan de sociale cohesie en inclusie.

Op het gebied van sport en bewegen zetten we in op gezondheidsbevordering door alle Veldhovenaren (meer) in beweging te krijgen. Het visiedocument 'Veldhoven Beweegt!' en het Lokaal Sportakkoord geven de richting aan activiteiten. De doelstelling van het Gezond en Actief Leefakkoord (GALA), een gezonde generatie in 2040, draagt daarnaast ook bij aan gezondheidsbevordering.

Ruimte voor groen en water speelt een belangrijke rol in de verdere ontwikkeling op het gebied van flora, fauna, klimaat en de algehele gezondheid van de inwoners. We willen zorgen voor behoud van groen met een betere biodiversiteit: steeds meer soorten insecten, wilde bloemen, vogels en dieren. We onderhouden al het groen zoveel mogelijk op een natuurvriendelijke manier. Hiermee borgen we ook de kwaliteit en de veiligheid van de groene omgeving. Groen fungeert als belangrijke schakel voor het bevorderen van een gezond leefklimaat, waarbij ruimte is voor recreatie, ontmoeten en (on)georganiseerd sporten. Het integraal maatschappelijk beheerkader (IMBK) openbare ruimte en het bijbehorende groenbeheerplan vormen hiervoor de basis. De grote opgave waar we voor staan om Veldhoven verder te verduurzamen en klimaatadaptief in te richten vraagt nu en in de toekomst om een stevige, integrale, lokale aanpak.

Bronnen

- Visiedocument Veldhoven Beweegt
- Lokaal Sportakkoord Veldhoven
- Lokaal Preventieakkoord Veldhoven
- Visiedocument Cultuur verbindt Veldhoven
- Integraal maatschappelijk beheerkader openbare ruimte
- Visie op Volwaardige Bibliotheek
- Visie op sociaal maatschappelijke ontwikkeling
- Visie op Veldhoven

Doelstelling

5.01 Beschikbaar stellen van sport-, beweeg- en cultuuraanbod

Sport-, beweeg- en cultuuraanbod dragen bij aan positieve gezondheid en sociale cohesie. Daarom faciliteren wij een toegankelijk, aantrekkelijk, betaalbaar, veilig en duurzaam aanbod van cultuur en sport- en beweegactiviteiten. Wij zorgen voor voldoende duurzame binnen- en buitensportaccommodaties en buitenwijkse URBAN-voorzieningen, om georganiseerd en ongeorganiseerd te kunnen sporten en bewegen. We onderzoeken de mogelijkheid van een culturele hotspot in het centrum.

Doelstelling*5.02 Deelname aan sport en cultuur*

Deelname aan sport, bewegen en cultuur draagt bij aan positieve gezondheid en sociale cohesie. Wij stimuleren daarom deelname aan sport, bewegen en cultuur voor alle Veldhovenaren.

Doelstelling*5.03 Behouden van historisch erfgoed*

Het behoud van historisch erfgoed is essentieel voor culturele diversiteit, het bevorderen van een gevoel van identiteit en het doorgeven van kennis aan toekomstige generaties.

Doelstelling*5.04 Bevorderen van een duurzame en natuurvriendelijke leefomgeving.*

We zorgen voor een goed onderhouden, gereinigde, openbare ruimte en andere gemeentelijke gronden. Waarbij we overlast van zwerfvuil, graffiti, onkruid, plaagdieren en hondenpoep zo veel mogelijk beperken. We doen dit zodanig dat dit (waar mogelijk) bijdraagt aan verschillende aspecten van een gezonde leefomgeving, zoals ontmoeting, beweging, biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Programma 6 | Sociaal Domein

Inleiding

"In Veldhoven werken we aan een inclusieve, gezonde, zelf- en samenredzame gemeenschap, waar inwoners zich thuis voelen, waar iedereen mee kan doen en zich kan ontwikkelen. We staan hierbij voor verschillende uitdagingen, zoals een snelgroeiend aantal (internationale) inwoners, kansenongelijkheid, meer gezondheidsrisico's, vergrijzing en krapte op de arbeidsmarkt. Het is hierdoor niet meer vanzelfsprekend om inwoners te kunnen ondersteunen op het gebied van zorg en welzijn. Wij richten ons daarom op activiteiten die gericht zijn op preventie, normalisering, sociale cohesie en het versterken van zelfredzaamheid en samenredzaamheid. We willen een kentering maken en een stap naar voren zetten, zodat inwoners zich voorbereiden op hun toekomst. Er blijven altijd mensen bestaan die extra (tijdelijke) ondersteuning en hulp nodig hebben. Voor hen hebben we een vangnet, zodat zij toch kunnen (blijven) meedoen in de samenleving. Dit kan gaan om financiële steun (werk en inkomen), voorzieningen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. Op het gebied van jeugdhulp geeft de landelijke hervormingsagenda ons richting om problemen in de jeugdzorg op te lossen en het systeem financieel gezond te maken.

Bestaanszekerheid en armoede blijven landelijk en ook in Veldhoven een belangrijk thema. We zetten intensief in op het voorkomen en vroegtijdig signaleren van problematische schulden. Voor de inwoners die (tijdelijk) niet financieel zelfredzaam zijn bieden we schuldhulp en een vangnet in bestaanszekerheid.

Met werkgevers, maatschappelijke organisaties, gemeenten en onderwijsinstellingen werken we samen aan sociale vraagstukken in de regio, in de stichting Brainport voor Elkaar.

We streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen, van jong tot oud, kan meedoen en zich verbonden voelt. Maatschappelijke voorzieningen spelen hierin een belangrijke rol, omdat inwoners erdoor in verbinding komen met elkaar. Er is behoefte aan ontmoetingsplekken waar mensen, ongeacht hun achtergrond, samen kunnen komen. Waar mogelijk passen we een gebiedsgerichte aanpak toe, zodat we de saamhorigheid en verbondenheid tussen inwoners versterken. Dit draagt bij aan een veilige en fijne leefomgeving voor iedereen.

Bronnen

- Visie op sociaal maatschappelijk ontwikkeling 'Samen (goed) voor elkaar 2024-2040
- [Algemene subsidieverordening gemeente Veldhoven 2017](#)
- Subsidieregeling Goed Woon- en Leefklimaat 2021
- [Subsidieregeling Vitale Samenleving 2021](#)
- [Verordening Sociaal domein Veldhoven](#)
- Goed wonen in een groeiend Veldhoven Woon(zorg)visie 2023-2027
- [Kadernota "Focus op alle jeugd](#)
- Visie op Veldhoven
- Regiovisie Beschermd Wonen 2022-2026
- Actieplan Dakloosheid regio Eindhoven 2024-2030

Doelstelling

6.01 Versterken van de sociale basis

We verbeteren de sociale basis. Zo blijven inwoners toegang houden tot laagdrempelige hulp, initiatieven voor de gemeenschap en activiteiten die problemen in gezondheid en welzijn voorkomen. Dit helpt bij het versterken van zelf- en samenredzaamheid van de inwoners, het versterken van de sociale cohesie en het meedoen van iedereen in onze gemeente.

Doelstelling

6.02 Versterken van de sociale samenhang in buurten en wijken

We helpen mee om een gevoel van saamhorigheid en verbondenheid te creëren en te versterken onder inwoners. Dit zorgt voor een veilige en fijne leefomgeving. Het kan ook helpen om eenzaamheid te verminderen, een groter sociaal netwerk op te bouwen en ervoor te zorgen dat meer mensen meedoen en betrokken zijn in de wijk.

Doelstelling

6.03 Bevorderen van zelfredzaamheid en maatschappelijke deelname

We helpen inwoners om zelfstandig te wonen en te leven, zodat ze zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven. We leggen de nadruk op de eigen kracht van de inwoners en stimuleren dat zij zoveel mogelijk hulp vragen binnen hun eigen netwerk. Daar waar een inwoner (nog) niet zelfstandig kan wonen, bieden we een vangnet in de vorm van beschermd wonen en/of maatschappelijke opvang.

Doelstelling

6.04 Bevorderen inclusieve samenleving

In Veldhoven kan iedereen, ongeacht achtergrond, leeftijd, geslacht, inkomen of beperking, gelijkwaardig deelnemen aan de samenleving. We staan voor gelijke kansen. De inclusieagenda helpt hierbij.

Doelstelling

6.05 Bevorderen optimale opgroeikansen voor jeugdigen

We helpen ouders bij het opvoeden en jongeren bij het opgroeien, om problemen zoveel als mogelijk te voorkomen. Door onder andere de (preventieve) diensten van het Centrum voor Jeugd en Gezin aan te bieden. Als het nodig is, zetten we jeugdhulp in. Bij risicovolle situaties grijpen we snel en effectief in. Professionals in het jeugddomein zorgen ervoor dat de ondersteuning goed wordt afgestemd.

Doelstelling

6.06 Bestrijden van armoede en bieden van bestaanszekerheid

We helpen inwoners die financieel kwetsbaar zijn. Dit doen we door te helpen met inkomen, miniregelingen en schulddienstverlening, zodat men kan deelnemen aan de samenleving. We leggen nadruk op het vroeg zien aankomen van schulden en geven advies over hoe je met je geld kunt omgaan. Daarnaast helpen we inwoners met een uitkering om betaald werk te vinden. Als werk (nog) niet mogelijk is, proberen we vrijwilligerswerk of deelname aan sociale activiteiten te vinden, zodat iedereen actief meedoet.

Doelstelling

6.07 Vergroten integratie internationale inwoners

Onze samenleving wordt steeds internationaler. Integratie, het kunnen meedoen, is daarom een belangrijk thema voor huidige Veldhovenaren en nieuwkomers. Van onze huidige inwoners vraagt dit dat zij openstaan voor en omgaan met cultuurverschillen, wat wederzijds begrip en inclusie bevordert.

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Wij werken aan een gezonde leefomgeving waarin mensen worden gestimuleerd om zelfstandig en vitaal te blijven. We richten ons hierbij op positieve gezondheid, waarbij zowel lichamelijke als mentale gezondheid belangrijk zijn.

De gezondheidszorg heeft te maken met grote uitdagingen. De bevolking wordt ouder, er is meer druk op de eerstelijnszorg, steeds meer jongeren hebben mentale gezondheidsproblemen en de veranderende leefomgeving heeft invloed op de gezondheid van mensen. Dit vraagt om een integrale en toekomstbestendige aanpak waarbij preventie, samenwerking en innovatie centraal staan. Wij zetten daarom in op vroegsignalering, preventie en normalisering. Dat betekent dat we problemen proberen te voorkomen, ze op tijd herkennen en mensen helpen voordat de problemen groter worden. Ook willen we inwoners ervan bewust maken dat niet voor iedere hulpvraag professionele zorg nodig is. Dit doen we samen met zorgaanbieders, maatschappelijke organisaties en inwoners.

Het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) werkt aan een gezonde generatie in 2040. Dit akkoord richt zich op het verminderen van gezondheidsverschillen en het creëren van een gezonde leefomgeving die mensen meer met elkaar verbindt. Er wordt ook gekeken naar de kracht van sociale netwerken. Dit past bij onze lokale doelen voor positieve gezondheid. Door nu te investeren in gezondheid, leggen we de basis voor een gezonde samenleving die klaar is voor de toekomst.

Om nu en in de toekomst in Veldhoven te kunnen leven en ondernemen is een veerkrachtige leefomgeving nodig. Dit omvat basisbehoeften, zoals een schone lucht en bodem, veilig en voldoende (drink)water, droge voeten, verkoeling en ruimte voor beweging en recreatie. Het is verder van belang om voorzieningen zoals energie en grondstoffen toegankelijk en betaalbaar te houden voor onze inwoners en ondernemers. Maar we lopen tegen grenzen aan, wat te merken is aan problemen zoals netcongestie, wateroverlast, hitte en stijgende maatschappelijke kosten voor het verwerken van reststromen. Door de sterke groei van onze regio neemt de druk op de leefomgeving nog verder toe. We willen daarom balans houden tussen ecologische, ruimtelijk-economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen, gericht op brede welvaart. Samen met onze partners, inwoners en ondernemers moeten we onze lokale verantwoordelijkheid nemen. De Duurzaamheidsagenda geeft hierbij onze koers aan.

Een goed functionerend rioolstelsel zorgt voor een schone, veilige en gezonde omgeving. Om de veranderingen van het klimaat op te vangen nemen we maatregelen om de riolering hiervoor klaar te maken. Het integraal maatschappelijk beheerkader (IMBK) met het bijbehorende beheerplan riool vormt hiervoor de basis.

Bronnen

- Integraal maatschappelijk beheerkader Veldhoven
- Overheid.nl
- Integraal zorg akkoord
- Gala gezond en actief leven akkoord
- Visie op sociaal maatschappelijke ontwikkeling in Veldhoven
- Visie op gemeente Veldhoven
- Lokaal preventie akkoord gemeente Veldhoven
- Regioplan Eindhoven de Kempen

Doelstelling

7.01 Het bevorderen van positieve gezondheid

We kijken op een brede manier naar gezondheid, volgens de uitgangspunten van positieve gezondheid. Het gaat niet alleen om het niet ziek zijn, maar ook om hoe je je mentaal voelt, wat je belangrijk vindt in het leven, of je mee kunt doen, de kwaliteit van je leven en hoe je dagelijks functioneert.

Doelstelling

7.02 We zorgen voor een goed functionerende en toekomstbestendige gemeentelijke riolering.

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor een goed functionerend gemeentelijk rioolstelsel. Een goede riolering zorgt voor een schone, veilige en gezonde omgeving. Daarnaast nemen we maatregelen om de riolering klaar te maken om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen.

Doelstelling

7.03 Afname van de hoeveelheid restafval en het steeds opnieuw gebruiken van grondstoffen.

De gemeente is verantwoordelijk voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. In Veldhoven streven we ernaar om afvalstromen beter te scheiden, zodat deze zoveel mogelijk opnieuw gebruikt kunnen worden als grondstoffen. En om de kosten voor verwerking van restafval beheersbaar te houden.

Doelstelling

7.04 We zetten in op een toekomstgerichte, groene en gezonde leefomgeving

We willen dat Veldhoven nu en in de toekomst een gezonde leefomgeving heeft voor het welbevinden van onze inwoners. Dit brengt verschillende uitdagingen met zich mee, die bovendien steeds dringender worden door de staat van ons klimaat en de schaa sprong die Veldhoven doormaakt. We moeten daarom nu maatregelen nemen, zoals het versterken van de hoeveelheid en kwaliteit van groen in de gemeente en het verminderen van negatieve invloeden op mens, dier en milieu.

Doelstelling

7.05 We verkleinen de ecologische voetafdruk door energie en materialen

We zetten in op een robuust energiesysteem op basis van hernieuwbare bronnen en een circulaire economie, waarin grondstoffen efficiënter worden (her)gebruikt. Dit doen we om uitstoot van broeikasgassen en uitputting van de aarde te verminderen. En om de toegang tot energie en grondstoffen te waarborgen en minder afhankelijk te worden van externe omstandigheden. We voldoen minimaal aan nationale en regionale afspraken.

Doelstelling

7.06 De begraafplaats onderhouden om kwaliteit en beschikbaarheid van rustplaatsen te waarborgen.

Door specifieke onderhoudsmaatregelen, zoals grasmaaien en bomen snoeien, zorgen we voor een nette en respectvolle omgeving. Door dit onderhoud blijft onze begraafplaats een passende en eerbiedige laatste rustplaats bieden.

Programma 8 | Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Veldhoven groeit en zal de komende jaren blijven groeien. Door de economische groei in de Brainportregio is er steeds meer vraag naar wonen en werken. Deze ontwikkeling biedt kansen, maar stelt ons ook voor uitdagingen. Zo zorgt de groei voor druk op onder andere de ruimte, woningmarkt, leefbaarheid en leefkwaliteit. Daarom willen we de groei goed begeleiden en verantwoord plaats laten vinden met de focus op brede welvaart en kwaliteit van leven.

We zoeken vooral ruimte om te groeien in gebieden die al verstedelijkt zijn. Hier willen we nieuwe woon- en werkmilieus creëren. Dit zijn gebieden die in de omgevingsvisie zijn aangewezen als 'stedelijk werkgebied' en 'sterk stedelijke structuur'. Door de focus op deze te verstedelijken gebieden te leggen, verminderen we de druk op het buitengebied, de woonwijken en de dorpskernen en kunnen we voldoen aan de afspraken die we hebben gemaakt in het Project Beethoven. Hierbij zetten we in op vergroening en verduurzaming van de omgeving, voldoende voorzieningen en een gevoel van thuis voor alle Veldhovenaren. Zo dragen we bij aan de kwaliteit van de leefomgeving en kunnen we straks zeggen dat we goed zijn gegroeid.

Om goed wonen in een groeiend Veldhoven te kunnen faciliteren is in 2023 in aanvulling op de Omgevingsvisie de Woon(zorg)visie vastgesteld. In de komende jaren wordt, in lijn met de conceptwet Versterking Regie Volkshuisvesting, een Volkshuisvestingsprogramma opgesteld. Op basis daarvan werken we aan een toekomstbestendige, flexibele, passende en betaalbare woningvoorraad voor diverse doelgroepen en mensen met en zonder zorgvraag of begeleiding in een aantrekkelijke en inclusieve omgeving.

De ontwikkelingen vragen om een passende en efficiënte dienstverlening, waarbij zo goed mogelijk gebruikt wordt gemaakt van de instrumenten uit de nieuwe Omgevingswet. Dat doen we samen met onze partners, waaronder bijvoorbeeld de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

Bronnen

- Omgevingsvisie Veldhoven
- Goed wonen in een groeiend Veldhoven, Woon(zorg)visie Veldhoven 2023-2027
- Afsprakenkader Wonen SGE 2022
- Woondeal Zuidoost Brabant 2023
- Verstedelijkingsakkoord Stedelijk Gebied Eindhoven
- Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant
- Visie op gemeente Veldhoven

Doelstelling

8.01 De dienstverlening en beheersing van onze processen en producten blijft op peil

De snelle groei van Veldhoven vraagt om een efficiënte dienstverlening en – vanwege de grotere risico's – ook om een goede beheersing van onze processen. Dat vraagt onder meer om een goede positionering van het Omgevingsloket.

Doelstelling

8.02 Nieuwe stedelijke woon- en werkmilieus creëren

Met de Visie op gemeente Veldhoven is ervoor gekozen om de focus te leggen op het realiseren van de sterk stedelijke structuur en de stedelijke werkmilieus zoals die zijn aangeduid in de Omgevingsvisie. Dat betekent dat we minder prioriteit geven aan andere (ruimtelijke) ontwikkelingen in Veldhoven. Natuurlijk pakken we wel die ontwikkelingen

op die een belangrijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven nu en in de toekomst. Ook zullen we de kansen uit de Omgevingswet benutten en voldoen aan de wettelijke verplichtingen.

Bij het realiseren van nieuwe woon- en werkmilieus zorgen we voor een goed leefmilieu, met voldoende aandacht voor groen, water, duurzaamheid en voorzieningen.

Doelstelling

8.03 De woningvoorraad sluit aan bij de huidige en toekomstige behoefte

Door de betaalbaarheid en de differentiatie van de woningvoorraad te vergroten kunnen we tegemoet komen aan de (toekomstige) behoefte van verschillende huishoudentypen, doelgroepen en aandachtsgroepen die in Veldhoven willen wonen. Zo ontstaat ruimte voor Veldhovenaren die een andere, beter passende woning zoeken, voor nieuwe Veldhovenaren en voor specifieke aandachtsgroepen, zoals mensen met een zorgbehoefte. Zo kunnen mensen zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen omgeving of netwerk (blijven) wonen. In de woningbouwversnelling gaan woningaantallen, werkproces en ruimtelijke en programmatische kwaliteit hand in hand. Daarbij ligt de prioriteit bij de afronding van Zilverackers en de nieuwe stedelijke milieus van het Citycentrum, De Run en de sterk stedelijke structuur.

Financiële kaders

Er wordt kort stilgestaan bij de van toepassing zijnde financiële beleidskaders in de P&C-cyclus 2025 op basis van eerdere besluitvorming. Vervolgens worden de financiële begrotingskaders voor de begroting 2025 voorgesteld. Deze zijn nodig om een financieel meerjarenperspectief 2025-2028 te kunnen geven als startpunt bij de begroting 2025. Op basis van dit startpunt kunnen bij de begroting 2025 voorstellen van nieuw beleid of ombuigingsmaatregelen aan de raad worden voorgesteld. Ook van invloed op dit startpunt is een aantal overige financiële bijstellingen die tussen vaststelling van de kadernota en begroting zullen plaatsvinden.

Financiële beleidskaders

De spelregels rondom financiële beheersing (control) zijn vastgelegd in de financiële beheersverordening. Deze verordening wordt verder uitgewerkt in een aantal (beleids)nota's:

- nota rentebeleid en -toerekening
- nota activabeleid
- nota reserves en voorzieningen
- nota kostentoerekening
- nota risicomanagement en weerstandsvermogen
- treasurywet
- nota P&C-cyclus 2014

Financiële begrotingskaders

Naast financieel beleidsmatige kaders voor de komende begroting, stellen we in de kadernota ook een aantal financiële begrotingskaders voor. Deze hebben betrekking op specifieke onderdelen van de begroting, zoals onder andere te hanteren percentages voor rente en loon- en prijsstijging en begrotingsevenwicht. Voor de uitwerking van de begroting is het van belang dat deze vooraf worden vastgesteld. We lichten ze hieronder toe.

Begrotingsevenwicht en sluitende begroting

Kader: Het uitgangspunt is dat we voldoen aan de richtlijnen van de provincie voor repressief toezicht. Concreet betekent dit dat het tenminste het eerste jaar of het laatste jaar een positief structureel begrotingssaldo heeft.

Sluitende begroting en reservepositie

Een sluitende begroting houdt in dat het begrotingsjaar 2029 een positief saldo (≥ 0) heeft. Tevens dient er een positieve algemene vrije reserve te zijn voor al jaren 2026-2029.

Reëel evenwicht

Reëel ramen is het uitgangspunt voor de begroting 2026 en de meerjarenbegroting 2026-2029. Dit houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn.

Structureel evenwicht

Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten. Hierbij passen we de wet- en regelgeving

toe vanuit het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) en Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) van de provincie.

Repressief toezicht Provincie

Ieder jaar besluit de provincie op grond van artikel 203 van de Gemeentewet of een gemeente onder repressief of preventief begrotingstoezicht valt. Op basis van een begrotingsscan wordt een toets uitgevoerd. Er is sprake van repressief toezicht wanneer er in het begrotingsjaar 2026 sprake is van structureel en reëel evenwicht. Ook is er sprake van repressief toezicht wanneer blijkt dat het begrotingsjaar 2026 niet/onvoldoende structureel en reëel in evenwicht is, maar het is wel voldoende aannemelijk dat uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming wel structureel en reëel in evenwicht is of dat uit onderzoek blijkt dat er toch sprake is van structureel en reëel in evenwicht. Preventief toezicht volgt zodra geen sprake is van bovenstaande.

Loon-, prijs- en volume index

Indexatie is nodig om budgetten qua koopkracht op peil te houden. Het actualiseren van de indexatie heeft de volgende financiële consequenties.

Loonindex

Kader: De loonindex wordt gebaseerd op (een inschatting van) de cao-afspraken inclusief de vastgestelde werkgeverpremies. Voor de periode na de cao-afspraken wordt uitgegaan van een jaarlijkse index (inclusief werkgeverspremies) van 1,5%.

Dit kader wordt continu gemonitord en indien noodzakelijk bij een tussentijdse rapportage bijgesteld. Voor de nieuwe jaarschijf 2029 betekent dit loonbudget 2029 = loonbudget 2028 plus 1,5%.

Prijsindex

Kader: De baten en lasten worden geïndexeerd met de prijsindex die wordt gebaseerd op het Nationale consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Planbureau (CPB) gepubliceerd in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP).

Eenmaal per jaar, bij de kadernota, wordt de prijsindex bijgesteld op basis van het Centraal economisch Plan van het CPB. De prijsindex wordt toegepast op de baten en lasten uitgezonderd de loonkosten (eigen index) en een aantal specifieke baten en lasten die beschikken over een eigen indexering zoals huren, pachten, subsidies, rijksbijdragen etc. Deze index wordt tussentijds niet bijgesteld. De percentages uit het CEP 2025 zijn voor 2026 2,6%, 2027 2,3%, 2028 2,2 % en 2029 2,2%.

Jaarschijf 2029

Kader: Begrotingsjaar 2029 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2029 = 2028 gecorrigeerd naar reële ramingen.

Een aantal budgetten die worden overgenomen van 2028 naar 2029 geven geen actueel beeld. Bijvoorbeeld, de financieringslasten (rente, afschrijving en aflossing) 2029 zijn niet actueel. Ook wordt de verwachte uitkering gemeentefonds voor de jaarschijf 2029 geactualiseerd. Tevens bevatten de bijstellingen uit bestuursrapportage I-2025 en II-2025 andere cijfers 2029 t.o.v. 2028.

Samenvatting begrotingskaders

Onderwerp	Kader
Evenwichtig en sluitend	De begroting 2026 heeft een meerjarig sluitende begroting en reservepositie met daarbij repressief toezicht van de provincie.

Onderwerp	Kader
Loonindex	De loonindex wordt gebaseerd op (een inschatting van) de cao-afspraken inclusief de vastgestelde werkgeverpremies. Voor de periode na de cao-afspraken wordt uitgegaan van een jaarlijkse index (inclusief werkgeverspremies) van 1,5%.
Prijsindex	De baten en lasten worden geïndexeerd met de prijsindex die wordt gebaseerd op het Nationale consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Planbureau (CPB) gepubliceerd in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP).
Volume index	Er wordt een volume-index (areaalindex) berekend op basis van de laatst vastgestelde woningbouwplanning t.o.v. de vorige woningbouwplanning.
Nieuwe jaarschijf	Begrotingsjaar 2029 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2029 = 2028 gecorrigeerd naar reële ramingen.

Overige financiële bijstellingen

In aanloop naar de begroting zijn naast de financiële begrotingskaders in de vorige paragraaf nog een aantal zaken van invloed op het startpunt van de begroting 2026.

Actualisatie rente(percentage)

In de nota rentebeleid en -toerekening is vastgelegd dat op basis van de bijgestelde liquiditeitenplanning m.b.t. investeringen en bouwgrondexploitatie de rentepercentages voor 2026-2029 worden geactualiseerd. In de notitie rente 2023 van de commissie BBV wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van de notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten.

Het omslagpercentage om de rente toe te rekenen aan de taakvelden (inclusief bouwgrondexploitatie) bedraagt 1,3% in 2025, 1,6% in 2026, 1,8% in 2027, 1,9% in 2028 en 1,9% in 2029. Indien nodig worden in aanloop naar de begroting (na bestuursrapportage II-2025 en actualisatie bouwgrondexploitaties) de omslagrente nogmaals herrekend. Een aanpassing hiervan is van invloed op het begrotingssaldo.

Actualisatie kostentoerekening

De effecten van een geactualiseerde kostentoerekening van loonkosten en overheadkosten naar taakvelden en projecten (investeringen en bge's) zijn nog niet financieel vertaald. Deze worden ook opgenomen in de begroting 2025. In december 2023 is er een nieuwe notitie Overhead uitgebracht door de commissie BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording). Hierin worden enkele zaken aangescherpt als het gaat om het begrip overhead.

Kostendekkende tarieven

Zodra alle financiële begrotingskaders financieel vertaald zijn en rente en kostentoerekening geactualiseerd zijn, wordt in aanloop naar de begroting 2026 de nieuwe kostendekkende tarieven berekend. Het gaat om rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting en leges. Hier wordt op basis van eerdere besluitvorming 100% kostendekkendheid toegepast.

Tussentijdse raadsbesluiten

Tussen de vaststelling van deze kadernota en het opstellen van de begroting worden raadsbesluiten genomen met financiële consequenties. Bestuursrapportage II wordt nog door de raad vastgesteld en deze bevat ook consequenties voor de meerjarenbegroting 2026-2029. Onder andere de meicirculaire wordt in deze rapportage opgenomen.